

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2022-05-10
Besvaras senast
2022-06-02

Till klimat- och miljöminister Annika Strandhäll (S)

2021/22:484 Ekocid och Stockholm+50

Om några veckor genomförs den internationella miljökonferensen Stockholm + 50 i Stockholm. Den görs 50 år efter att världens första miljökonferens i FN:s regi genomfördes, just i Stockholm. Då, 1972, använde Sveriges statsminister Olof Palme begreppet ekocid – brott mot miljön. Året innan hade vänsterns John Takman med flera lämnat in den första riksdagsmotionen om ekocid: *Om en konvention mot ekocid* (motion 1971:336). Då var USA:s krig mot Vietnam exemplet på storskalig miljöförstöring. Sedan dess har frågan dessvärre inte blivit mindre relevant. Storskalig miljöförstöring pågår dagligen runt om i världen och rättssystemen brottas med effektiva sätt att ställa de ansvariga till svars. Därför är det hög tid att Sverige verkar för att vi får ett effektivt internationellt juridiskt ramverk till skydd av miljön. Vi i Vänsterpartiet vill att begreppet ekocid införs som ett brott i Romstadgan så att storskalig miljöförstöring kan få liknande status som krigsförbrytelser eller brott mot mänskligheten och att det kan drivas inom den internationella brottsmålsdomstolen, ICC, i Haag.

Behoven av bättre juridiska ramverk för att skydda miljön har ökat med åren. Fallen är tyvärr många av storskaliga ingrepp på miljön som skadat ekosystem och livsmiljöer för oöverskådlig tid. Gruvbolag, skogsskövlare, fossila energibolag och andra exploatörer kommer lätt undan. Kvar blir en förstörd miljö och omfattande kostnader som får bäras av hela samhället. En ekocidlagstiftning skulle vara ett viktigt verktyg för att stoppa detta och utkräva ansvar från dem som utarmar miljön, och ett kraftfullt stöd för omställning till en cirkulär ekonomi som respekterar ekosystemens hälsa. Särskilt stor betydelse skulle en internationell lag om ekocid få för fattiga länder med svag miljölagstiftning, som drabbas hårdast av de omfattande miljöbrotten.

Glädjande nog har ICC börjat ta sig an miljösmål. Det är ett viktigt steg framåt och innebär att vissa miljöfall kan tas upp i domstolen inom ramen för brott mot mänskligheten. Det är bra, men ännu bättre vore en renodlad ekocidtillämpning där alla fall med omfattande miljöförstöring, även om de inte är direkt kopplade till människors välfärd, skulle vara åtalbara. Det skulle skicka en viktig signal om att förstörelse av naturen i sig är ett brott.

Många aktörer har under det senaste året uttryckt intresse eller ställt sig bakom kravet om att kriminalisera ekocid inom ICC:

FN:s generalsekreterare António Guterres

Flera stater, till exempel Belgien, Frankrike, Bangladesh, Chile, Island och Danmark: <https://www.stopecocide.earth/leading-states>

Hela 26 ledande miljö- och utvecklingsorganisationer i Sverige, som dessutom kräver att ekocid kommer upp på Stockholm + 50: <https://concord.se/uttalande-for-miljo-och-klimatrattvisa-infor-stockholm50>

Svenska kyrkan: <https://endecocide.se/svenska-kyrkans-biskopar-stodjer-ekocidlagstiftning/>

Ett flertal svenska företag:
<https://www.ecocidelawalliance.org/support/supporting-companies/>

Med tanke på att Sverige genom Olof Palme för första gången lyfte behovet av en internationell ekocidlagstiftning för 50 år sedan vore det mycket bra tajmning att återigen göra det när Sverige står som värd för Stockholm + 50. Regeringen har även pekat ut gruppen unga som en nyckelgrupp inför Stockholm + 50 och deras första krav inför konferensen är att kriminalisera ekocid: <https://endecocide.se/unga-kraver-ekocidlag-infor-stockholm50/>

Med anledning av detta vill jag fråga klimat- och miljöminister Annika Strandhäll:

1. Avser ministern att i alla relevanta internationella sammanhang verka för att det juridiska ramverket moderniseras så att brott mot miljön, så kallat ekocid, införs som ett brott inom ramen för Romstadgan?
2. Avser ministern att specifikt framhålla behovet av en ekocidlagstiftning under miljökonferensen Stockholm + 50?

.....

Jens Holm (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Lena Lindbäck